

Gebruik van psychofarmaca bij mensen met een verstandelijke beperking

- **Deze studiedag is op 19 december 2017**
- **docent: Em. Prof. Dr. Anton Došen**
- **over de werking en de voor- en nadelen van psychofarmaca bij mensen met een verstandelijke beperking. Wat is de juiste indicatie voor het inzetten van psychofarmaca? Welke alternatieven zijn mogelijk?**
- **Accreditatie wordt aangevraagd bij NIP/NVO en het Register Vaktherapie**

Psychofarmaca gebruik onder mensen met een verstandelijke beperking wordt geschat op 40-60 %. Bij ongeveer veertig procent van deze mensen is geen psychiatrische diagnose bekend. Waarschijnlijk wordt medicatie aan deze groep voorgeschreven vanwege problematisch gedrag. Dit gebeurt met de intentie om de gevolgen voor de persoon zelf en de omgeving te verlichten. In een aantal gevallen gaat medicatie samen met de inzet van andersoortige methoden om het problematisch gedrag te behandelen.

De kwaliteit van de zorg zou aanzienlijk kunnen verbeteren als andere deskundigen met de behandelende arts mee zouden kunnen denken over de reden van het voorschrijven van gedragsregulerende medicatie. Voldoende kennis over medicatie bij niet-medische disciplines is dus van belang voor een kwalitatief goede multidisciplinaire aanpak bij mensen met een verstandelijke beperking en complexe problematiek.

Op deze studiedag voorziet Anton Došen je van essentiële praktijkgerichte kennis over psychofarmaca in relatie tot mensen met een verstandelijke beperking.

Integratieve behandeling

Problematiek bij mensen met een verstandelijke beperking en psychische en gedragsproblemen is zeer complex. De behandeling hiervan wordt meestal multidisciplinair aangepakt. De diagnostiek en de behandelingsplanning komen vaak tot stand door een consensus binnen een team van verschillende deskundigen. Steeds vaker wordt het model van de integratieve diagnose toegepast als de basis voor een integratieve behandeling.

Professionele discussie

Voor een optimale samenwerking is het nodig dat de teamleden op de hoogte zijn van elkaars deskundigheid, de methoden en de middelen. In de praktijk komt het zeer vaak voor dat de leden zonder medische opleiding weinig weten over de indicatie en het effect van gedragsregulerende medicatie.

Als niet-medische hulpverleners te weinig afweten van medicatie kan dit een belemmering vormen voor een constructieve discussie tussen teamleden. De beslissingen over de dosering, soort en de duur van de medicatie wordt dan monodisciplinair gemaakt. Dit staat de gewenste integratieve behandeling in de weg.

Kennis over psychofarmaca

Aan het eind van de studiedag beschikken de deelnemers over praktijkgerichte kennis over psychofarmaca. En weten de deelnemers meer over de voor- en nadelen die psychofarmaca hebben voor mensen met een verstandelijke beperking. Met deze kennis hebben ze meer inzicht in de werking van deze medicatie bij hun cliënten, kunnen ze het effect van medicatie beter monitoren en zijn ze betere gesprekspartners voor huisartsen, AVG-en en psychiaters.

Inhoud van de studiedag

Tijdens deze studiedag gaat Anton Došen in op de recente ontwikkelingen op gebieden van psychofarmaca bij mensen met een verstandelijke beperking. Anton zal naast de theorie ook concrete casussen en videobeelden laten zien.

De volgende thema's komen aan bod:

- Biologische achtergrond van de werking van medicatie
- Hoe worden het gedrag en psychisch functioneren beïnvloed door de medicatie
- Het effect, de bijwerkingen, de indicatie, dosering, duur en monitoring van verschillende psychofarmaca
- De toepassing van medicatie in verband met de ernst van de verstandelijke beperking, autisme, verschillende soorten van probleemgedrag (bijvoorbeeld: agressie, zelfverwondend gedrag, ADHD en slaapproblematiek) en verschillende vormen van psychopathologie.)
- De toepassing van de medicatie binnen een integratieve behandeling
- De beeldvorming en diagnose van de problematiek en de indicatie van de medicatiegebruik

Doelgroep

De studiedag is voornamelijk bedoeld voor psychologen en orthopedagogen die werken met kinderen of volwassenen met een verstandelijke beperking in de gehandicaptenzorg, GGZ of speciaal onderwijs. Andere belangstellenden zijn ook welkom.

Accreditatie

Accreditatie wordt aangevraagd voor

- NIP Kinder- en Jeugdpsycholoog (K&J)/NVO Orthopedagoog Generalist (OG)
- Register vaktherapie

Inschrijving

De studiedag over het gebruik van psychofarmaca bij mensen met een verstandelijke beperking is gepland op 19 december 2017 van 9:30 tot 17:00 in Den Bosch. De inschrijfkosten bedragen €300,- inclusief koffie, thee en lunch. Vakliteratuur is niet bij de deelnemersprijs inbegrepen.

Gebruik van psychofarmaca bij mensen met een verstandelijke beperking - programma

Programma

Ochtend	
09:30	Opening
09:45	Theoretische inleiding over toepassing van psychofarmaca bij mensen met een verstandelijke beperking.
11:00	Pauze
11:15	Vervolg van de theoretische inleiding.
12:30	Lunch
Middag	
13:30	Demonstratie van medicatie bij verschillende diagnoses.
15:00	Pauze
15:15	Vervolg van de demonstratie
16:30	Sluiting

Gebruik van psychofarmaca bij mensen met een verstandelijke beperking – programma - docent

Anton Došen

Em. professor dr. Anton Došen is kinderpsychiater en psychiater. Als zodanig is hij meer dan 30 jaar werkzaam geweest in de zorg voor mensen met een ontwikkelingsbeperking. Tegelijkertijd was hij verbonden aan de Radboud Universiteit Nijmegen als bijzonder hoogleraar met als leeropdracht "Psychiatrische aspecten van verstandelijke beperking".

Door zijn educatieve activiteiten en publicaties neemt Anton Došen landelijk en internationaal een vooraanstaande plaats in op het gebied van diagnostiek en behandeling van psychiatrische stoornissen en gedragsproblemen bij mensen met een verstandelijke beperking. Hij ontwikkelde het Schema voor Emotionele ontwikkeling (SEO) en het model van Integratieve diagnostiek en behandeling. Deze instrumenten worden gebruikt door hulpverleners in verschillende landen. Na zijn emeritaat zet Anton zich nog volop in voor de ontwikkeling van de zorg op het gebied van de geestelijke gezondheid bij mensen met een verstandelijke beperking.

Gebruik van psychofarmaca bij mensen met een verstandelijke beperking – programma - literatuur

Aanbevolen literatuur

Deb S., Clarke D. & Unwin G. (2006). *Using medication to manage behaviour problems among adults with a learning disability: Quick Reference Guide (QRG)*. University of Birmingham, MENCAP, The Royal College of Psychiatrists, London, UK. ISBN: 0855370947. www.ld-medication.bham.ac.uk

Deb, S., Salvador-Carulla, L., Barnhill, J., Torr, J., Bradley, E., Kwok, H., Bertelli, M. & Bouras, N. (2010). *Problem Behaviours in Adults with Intellectual Disabilities: An International Guide for Using Medication*. The World Psychiatric Association (WPA): Section Psychiatry of Intellectual Disability (SPID). http://www.wpanet.org/uploads/Sections/Psychiatry_Intellectual/WPA-SPID-International-Guide.pdf

Došen, A. (2014). *Psychische stoornissen, probleemgedrag en verstandelijke beperking. Een integratieve benadering bij kinderen en volwassenen*. Assen: Koninklijke Van Gorcum BV. (vijfde herziene druk).

Došen, A. (2001). Pharmacotherapy in mentally retarded children. In A. Došen, & K.. Day (Eds.), *Treating mental illness and behavior disorders in children and adults with mental retardation*. Washington: American Psychiatric Press, pp. 429-450.

Tyrer S. (2001). Psychopharmacological approaches. In A. Došen, & K.. Day (Eds.), *Treating mental illness and behaviour disorders in children and adults with mental retardation*. Washington: American. Psychiatric Press, pp. 45-68.

WPA (The World Psychiatric Association), Section on Psychiatry of Intellectual Disability (SPID) (2008): *Problem Behaviour in Adults with Intellectual Disabilities: International Guide for Using Medication*